

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Čisto vsak števec je eno leto v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Števec na domačo 3 K, za drugo državo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopolnjuje do celotnega. — Vse naročnine plačevati predhodno list brez posilnice naročnice. — Posilnice listi stanejo 12 vln. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisni listi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, Maribor.

Za naročnike se pošilja od vsakega pošiljanja na cesti 24 vln., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 10 vln. Za vsakega oddane primerno plačilo. V oddajah "Mali gospodar" stane 5 vln. Prve in zadnje vsebine pošiljamo 24 vln., izjave iz Pisanca 36 vln. — Naročniki se oprežajo do točne agencije. — Naročniki naročnice se pošiljajo pošte.

Poslanec dr. Korošec o preganjanju Slovencev.

V proračunskem odseku državnega zbora so zadnje dni razpravljali o zapiranju avstrijskih državljanov ob izbruhu vojske in med vojsko. Tirolski poslanec dr. Gentilli je vložil predlog, v katerem zahteva, naj se vsem po nedolžnem zaprtim in iz domačega kraja odstranjenim državljanom povrne škoda, ki se jim je povzročila s tem nasilnim postopanjem.

V seji dne 5. julija je voditelj notranjega ministrstva grof Toggenburg zagovarjal vlado. Dejal je, da ga boli srce radi tolikih nesreč in škod, a naj bodo gospodje prepričani, da noben politični uradnik ni tiral ljudi vedoma in nalašč v zapor, marveč vsak je to delal s težkim srcem.

Odgovarjal mu je poslanec dr. Korošec v bistvu tako-le: Lepo je, da ima gospod grof dobro srce, a o tem danes ne razpravljamo. Pač pa razpravljamo o zapiranjih, ki jih naše postave ne poznajo, vsled česar so vse te odredbe bile protustavne.

Gospod voditelj notranjega ministrstva pravi, da noben politični uradnik vedoma ni delal krivice. Naj mu povem ta le vzgled:

Dne 6. avgusta leta 1914 je poklical tedanji koroški deželni predsednik Friess-Skene k sebi škofjskega kancelarja izpraznjene celovške škofije Quitta ter ga pozval, naj mu pomaga nastopiti proti slovenski duhovščini na Koroškem. Dejal je, da bo on proti slovenskim duhovnikom nastopil z vso odločnostjo, češ, ker so srbofili. Vabil je kancelarja, naj mu pomaga, ker bo s tem zelo olajšano stališče novega škofa, ki bo ložje ugnal slovenske duhovnike. Friess-Skene je izjavil, da bo dal prijeti in zapreti slovenske duhovnike ter jih bo dal ob belem dnevu pejati v ječo v spremstvu orožnikov z nasajenimi bajoneti. Naj sedijo, četudi ne bo nič iz tega.

Kar je tu govoril Skene, je brez dvoma govoril na migljaj od zgoraj. In če je tak migljaj dobil

Skene, so ga dobili tudi drugi. S tem je bila lažnjivim ovadbam dana prosta pot in preganjanja nedolžnih ljudi so se nemoteno vršila iz osebnih in narodnostnih nagibov.

Nekaj vzgledov v dokaz tega!

Župnik Ražun iz Št. Jakoba v Rožu na Koroškem je bil zaprt. Policijski uradnik Spitzer, ki je prišel ponj, mu je povedal, da ga aretira radi »prevelike politične delavnosti«. Komaj pa je bil Ražun zaprt, je že prišel od šolskega sveta predlog, naj šentjakobska slovenska šola — ki jo je vodil Ražun — združi z nemško pod enotno vodstvo. To so hoteli doseči do zadnjega časa in tako uničiti tamošnjo slovensko šolo.

Skene pa je tudi v Trstu, kamor je bil pozneje postavljen kot cesarski namestnik, postopal ravno tako ko na Koroškem. Tudi tam so se vršila preganjanja iz osebnih in narodnih nagibov. V Voloskem se je po izbruhu italijanske vojske nastanilo več političnih uradov, glavarstva, del namestnije. Prišli so nemški uradniki z otroci. 20 teh otrok je bilo godnih za srednje šole. Potreba nemške gimnazije je bila vzpričo 20 nemških otrok v tej hrvaški občini seveda očitna. Kako priti do nemške gimnazije, ko pa je že obstajala izvrstno uspevajoča hrvaška realna gimnazija. To je bilo treba uničiti. Ne bodi len, zapri so ravnatelja in veliko profesorjev hrvaške gimnazije in zadeva je bila — za Nemce — ugodno rešena.

Navaja za zgled aretacijo župnika Meška, ter razne druge slučaje na Slov. Štajerskem in Kranjskem.

In kake bode posledice tega postopanja za prizadete? Učitelj, ki je bil tako preganjan, je izgubil doklado; uradnik napredovanje v službi; duhovnik je ostal brez župnije ali pa se mu še vedno delajo težave pri kompetencah; vojaki pa nosijo, koder hodijo, seboj znamko »p. v.« — politisch verdächtig (politično sumljiv) in sami ne vedo zakaj. Posebno pri vojaki so posledice hude. Zato zahteva, naj se vsi ti slučaji preiščejo in če so dotičniki nedolžni, naj se jim izbrise ta znamka. Tako le

puščati nedolžne ljudi s takim znamenjem po svetu, da jih vsakdo lahko preganja, tega mora biti konec!

Za kmeta.

Poslanec Pišek in tovariši so stavili v seji državne zbornice dne 6. julija sledeči predlog:

Sedanja splošna beda je dosegla višino, ki postaja za državo pravcata strahota. Beda se pojavlja ne toliko zunaj na deželi kakor v mestih. Vendar se pa naj nihče ne čudi, da ravno zastopniki kmetijstva stavijo predlog za olajšanje bede. Beda bo namreč v mestih postala tem bolj občutna, čim manj se bo vlada brigala za kmetске koristi; zato je ravno v korist mestnemu prebivalstvu, da vlada stori vse za zvišanje kmečkega pridelovanja. Dosedanja suša je poljske pridelke, žito, zlasti koruzo, oves, krompir, fižol in sočivje če ne popolnoma uničila, pa vsaj povzročila, da se bo teh poljskih predmetov zelo malo pridelalo.

S tem, kar bo kmetško prebivalstvo letos pridelalo, bo kmet sam komaj izhajal, kako bi naj potem zahtevano in pričakovano količino oddal državi?

Dolžnost države je sedaj, da najde pota in sredstva, kako bi se odpomoglo temu nedostatku. V tej zadevi stavim sledeče predloge:

1. Vlada naj nudi kmetom možnost, da bodo res mogli obdelovati svoja polja. V ta namen potrebuje kmetško prebivalstvo v prvi vrsti zadostno tečne hrane, da je telesno v stanu opravljati težka dela. Pri rekviriranju se torej morajo pustiti kmetu potrebna živila.

2. Da se v bodoče zboljšajo razmere, je neobhodno potrebno, da se pusti kmetu semensko žito, da mu ne bo treba za seme prosjati pri oblastih, ker se na ta način jemlje kmetu veselje do dela. Nadaljni predpogoj za višji pridelek je, da se kmetu pusti vprežna živina. Pomanjkanje vprežne živine je že sedaj občutno in bi utegnulo postati usodepolno, če bi se še nadalje živina rekvirirala brez vsake omejitve.

LISTEK.

Vojni spomini

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Straža ga je odvezala. Dotakniviši se tal z nogami, se je prav na trdo postavil na stopala brez slabotnega opotekanja. Samo roke, za katerega je visel, so mu stopile v ramah nekoliko iz členkov, da jih ni mogel položiti navzdol, ampak so obštrlele na kvišku. Komaj pa je začutil odmašeno jezično vrzel, je začel upiti z nadčloveško močjo, da smo vsi lopotili in tatovi.

Brez tuje pomoči je odepetal po stopnicah navzdol na prosto še vedno na kvišku štrlečih rok, zmerjaje nas na vso preostalo sapo z raznobojno kramo židovskih psokv. Vsak kristjan, vsaj nekoliko podobno kaznovan kot je bil ta Jud, bi nikdar več ne nabijal z nogami matere zemlje. Presnetemu Zideku se še niti zavest ni ustavila niti za trenutek ne.

To je bil za mojega znanja prvi ter zadnji Zidek, ki se je drznil dotakniti z roko vojaškega lica, ne pa žepa! Mislim tudi, da drži oče Abraham le prav malo takih v svojem naročju, ki bi bili v toliko pogumni in tako na dolgo vstrajali v res strašni muki.

Iz tega popolnoma resničnega doživljanja lahko razsodi vsakteri, koliko truda ter krvavih žuljev bi zahtevala že židovska omedlevica, kaj pa še le — smrt! So še dandanes med Židi Salomoni krepkih možgan, Samsoni v telesni moči vstrajnih kit in orjaških žil.

V Felzövizköz sem tudi maševal. Bila je to prva sv. daritev v dobi od avgusta do decembra. V neprestanih bojih, v podnevnih ter ponočnih pohodih je bila res izključeno nemogoča vsaka zunanja pobožnost. Častniki in vojaki so prisostovali tej službi božji v vidno ginjeni pobožnosti. Vsi smo se Vsemogočnemu iskreno zahvaljevali, da nam je delil doslej res nadčloveško moč v prenašanju križev, težav in nevarnosti. Spomnili smo se v tem hramu božjem na stotine padlih tovarišev.

Po odpočitku prebitih 8 dneh smo krenili iz Felsövizköz v smeri proti znanemu prelazu in železniški postaji Mezölaborcz. Okolico te soteske je stražil 7 kor. Vendar so Rusi vsled premoči napredovali vsak dan. Odposlana je bila naša 28. divizija, da zapre prodirajočemu sovražniku pot. Ta pohod, ki je trajal do spopada z nasprotnikom samo 2 dni, smo nastopili v mesecu decembru leta 1914. Mrzla sapa nam je začela obrivati obraze, snežinke so poplesavale po zraku.

Nad mestom Mezölaborcz, pravzaprav nad vasjo Laborczfő, se dviga navpik kvišku nad 900 m visok hrib. Sneg je naletal v debelih kosmičih, ko smo lezli navkreber po strmini, da smo si grizli v koleno. Salamensko! Nikdar ni bilo konec te strmine. Pot je bila tem napornejša, ker nam je po kot prah suhem snegu izpodrkavalo. Kobacali smo en korak naprej, smuknili pa dva nazaj. Še le proti večeru smo dosegli višek, premočeni od znoja in vsled napora šklebetajočih udov. Za okrepcilo in večerjo nas je na vrhu opihavala

ledeno mrzla, snežena burja, da smo vsi kosali repo z zobi. Sneženi metež je bil tako gost, da nisi videl niti za korak naprej. Povrh smo zašli še v bukov gozd, kjer smo se zaletavali korakoma v drevesa. Imeli smo nalog: po noči zajeti rusko brigado, ki čepi tukaj nekje v hribovju brezdelna in nič sluteča o našem prihodu. Blodili smo kar tja v kot rog temno noč po gošči. Kdo bi praznega želodca, v sneženem metežu, v neznanem gozdu in nepredirni noči iztikal za sovražno brigado? Pritipali smo vsled obdrevskega butanja oteklih butic nekako okoli 11. ure po noči do postojank 7. kora. Bili so to sami Mažari, ki so tičali v za silo izdolbljenih podzemeljskih duplinah; a o kaki ruski brigadi se jim še sanjalo ni. Nas so gledali grdo, tako prav po mažarsko črno, in nas niso pustili v svoja kritja in v luknje. Te grozne noči ne bom izgubil nikdar iz spomina. Snežena burja je tulila, da so se tresle stoletne bukve; mi smo bili pa na prostem do pasa v snegu brez luči in ognjev. Sveže bukovo dračje ni hotelo goreti, suhljad so bili pobrali ter požgali že davno Mažari. To noč so bile najbolj pomilovanja vredne sirote naši prvi rekruti, ki so se nam pridružili pri Mezölaborczu. Bil je to njihov prvi pohod nad sovražnika. Neznani in neskušeni so jim bili doslej vojni križi; ravno to noč jim je ponudila usoda polno časo vojno-zimskega trpljenja. Starejše moštvo se je gibalo, stopicalo neprestano po snegu, da jim ni za vedno utrpnila kri. Neizkušeni re-

3. Travniki so se vsled suše popolnoma posušili in bi ne mogli dati več potrebnih krmil, ako bi se prepuščali sami sebi. Vlada naj po znižanih cenah da kmetu na razpolago potrebna semena za travnike in umetna gnojila.

Da se torej obvarujemo pred grozečo nesrečo lakote, je dolžnost države, da izvrši zgoraj označene predloge ter da stori vse, da se kmetijski stan kot edina opora države ohrani krepak. Saj je kmetijski stan vir, iz katerega črpajo mesta, in če se ta vir posuši, bi bila s tem prizadeta in uničena vsa država.

C. kr. vlada se poziva, da ukrene čimprej vse potrebno za okrepitev kmečkega stanu. Ta predlog se naj brez prvega čitanja odkaze in izroči gospodarskemu odseku.

Naši poslanci so stavili v državnem zboru še več važnih gospodarskih predlogov in interpelacij. Poslanec Roškar s tovariši je zahteval v svoji interpelaciji, naj se kmetom, ki so trpeli škodo po uimih, podeli podpora, odpišejo se jim davki in preskrbijo živila. Poljski pridelki se naj pošteno in vestno, a ne po stari navadi samo površno prečenijo, da kmet ne bo oškodovan. Poslanec dr. Verstovšek je stavil predlog zavoljo škode, povzročene vsled povodnji v Bistriški dolini v slovenjegraškem okraju; nadalje, da se popravi most med Muto in Vuzenico; predlagal je tudi, naj država z deželo sezida cesto, katero je neurje razdrlo lansko leto med Muto in Soboto. Interpeliral je tudi notranjega ministra radi čudnih razmer pri namestnji v Gradcu in raznih okrajnih glavarstvih. Pritožil se je zlasti radi tega, ker ne rešujejo uradi raznih važnih vlog; nadalje je interpeliral ministra za ljudsko prehrano radi pokvarjenih živil na Štajerskem. Namestništvo je namreč dobilo dva vagona fižola in dva vagona graha z Ogrskega; vlačili pa so jih po železnicah tako dolgo, da se je pokvarilo vse skupaj. Poslanec Brenčič interpelira domobranskega ministra radi oprostitve mladih ljudi po trgih in mestih Spodnjega Štajerija. Zahteval je, naj se kmete v isti meri oprošča, kakor mestne trgovce, agente in prekupce ter gledališke igralce.

Dne 4. julija so naši poslanci dr. Korošec, dr. Jankovič, Roškar, Pišek, Brenčič in drugi posredovali pri vodji poljedelskega ministrstva ter so se tam pritežili radi organizacije rekviriranja in oddaje sena, zavoljo prenikskih cen za kmetijske pridelke, nasilnega postopanja pri rekviziciji mleka in drugih živil, radi surovega postopanja nekaterih uradnikov napram kmetom in zavoljo se mnogo drugih važnih zadev. Poslanci so dobili povsem zadovoljiv odgovor.

V seji dne 6. julija je poslanec Brenčič najprej slovensko potem pa nemško opisoval, kako težko prenašajo slovenski kmetje grozote triletne

vojske in kako vsi ječimo pod težo pomanjkanja. Govornik je ostro bičal način, kako se rekvirirajo razni kmetijski pridelki in živina, opisoval je, da so za ta rekviriranja nastavljeni večinoma sami večinoma kmetu neprijazni ljudje. Pri vseh teh ljudeh je edina strokovna sposobnost ta, da so nemškutarji in nemško-nacionalnega mišljenja. Poslanec je naštel še celo vrsto pritožb o neprimerem postopanju s kmetiskim prebivalstvom. Za svoja izvajanja je žel opravičeno zahvalo.

Naše žrtve za domovino.

Iz Št. Janza na Dravskem polju se nam piše, da je dne 10. junija daroval svoje mlado življenje na oltar domovine 23letni Avgust Kürbus. Boril se je na italijanskem bojišču. Bil je zaveden mladenič. Kot kmetijski sin je bil zelo delaven.

Z bojišča je došla žalostna vest, da je padel dne 26. maja na soški fronti v boju za cesarja in domovino desetnik in posestniški sin Karel Šlamberger iz Pobrežja pri Mariboru v starosti 22 let. Zadel ga je sovražna granata. Padli junak je bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno. Bil je pri vseh zelo priljubljen, kar spričuje pismo stotniškega poveljnika, katerega je pisal staršem. Padli junak je bil tih, miroljuben in pobožen mladenič. Spavaj mirno v slovenski zemlji, na svidenje nad zvezdami!

Dne 28. junija zjutraj je na goriškem bojišču padel praporščak Ivan Umek, iz Pišec, brat č. g. Mihaela Umek, vojnega kurata v Mariboru. Iz pisma, ki ga je pisal praporščak Babusek, je razvidno, da je zadel drobec ročne granate Umeka v trenutku, ko je na čelu svojega voja napadal. Zadet je bil v pljuča in čeljust. Rana ni bila nevarna. Na obvezovališču je kazal še precej moči, a kmalu nato so začele pojemati in mirno je izdahnil svojo dušo. Padli junak je bil pri moštvu in častnikih zelo priljubljen. Pred vojsko je bil semeniščan-šestosollec mariborske gimnazije. Umekovi rodbini naše odkrito sožalje!

Mitvaška knjiga s oštarijske župnije se je zopet za eno številko pomnožila. Grozovita vojska je zahtevala zopet mlado žrtv. Jakob Šoster prostovoljni strelec, 2. stotnije, 4. bataljona, je padel na italijanskem bojišču, blizu Sv. Ivana, dne 26. maja. Laška granata mu je priletela v glavo in mu jo odtrgala. Dve uri pred smrtjo je rekel piscu teh vrstic: Jaz ne bom živ ven prišel. — Lovro Kos.

Poroča se nam, da je po noči dne 12. aprila t. l. na laškem bojišču padel junaške smrti Martin Lah, doma iz Slaplinec pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Bil je vrl, izobražen fant, star 19 let,

kruti so pa utrujeni posedli po snegu. Marsikateri se je preselil ono noč v gotovo toplejše prostore družega sveta. Mnogim so zmrznile noge, da bodo celo življenje berači. Da, zares žalosten je bil družega jutra pogled na nas, ko nas je obsinila meglena zimska zora in je bil vsakdo prepričan: če mi je prizanesel smrtni angel nocoj, me gotovo objame prihodnja noč. Zjutraj smo se lažje ogreli, ker se je v jutranji megli vsaj nekoliko videlo in smo lahko zakurili ognje. Čepeli smo v snegu in budali nemo molče v plamene ves drugi dan do večera. Ko se je začelo v onih hribih v drugi večeriti, je sklenil naš brigadir nastaniti svojo brigado v bližnji vasi, sicer bi mu pobrila na smrt druga noč na prostem še tako jekleno utrjeno vojaštvo. Kako uro hoda s hriba navzdol preko grabe in malo navzgor v drugi manjši hrib se razteza po grebenu dolga slovaška vas. Čistohrb po imenu. Po tem izvanredno na dolgo razpotegnjenem selu smo se porazlezi, vsak si je poiskal kak kotiček, da bi si pogrel vsled mraza utrple ude.

(Dalje prihodnjik.)

„Ovratnica“ Matere Božje.

K nekemu misijonarju v Afriki pride nekoč star zamorski glavar, želeč z njim govoriti o neki zelo važni zadevi. Duhovnik ga ljubeznjivo sprejme in razvije se med njima sledeči pogovor.

»No prijatelj, kaj te je privedlo danes k meni?«

»Želim neko reč, a se ne znam izraziti, je ne znam imenovati.«

»Čemu jo rabiš?«

»Imel bi jo rad okrog vratu.«

»Želiš torej križca?«

»Ne.«

»Varstva zoper kače?« (Svetinjico sv. Benedikta.)

»Ne.«

»Devico Marijo?« (Čudodelno svetinjo)

»Tudi ne.«

»Torej kaj hočeš? Morda rožni venec?«

»Ne.«

»Tedaj pa ne uganem, ljubi mož.«

»Pač, pač, dobro poznate ono reč, ki jo pogosto dajete kristjanom, je na obe strani...«

»Še vedno te ne razumem.«

»Je pač tak — tako — taka le ovratnica Matere Božje.«

Sedaj šele se je misijonarju razsvetilo. Dal je dobremu zamorcu škapulir Naše ljube Gospe Karmelske, ker tega je mož tako srčno želel.

Kakor ta glavar, prosi večina krščanskih zamorcev svoje misijonarje Marijinega škapulirja, želeč ga nositi v zaupanju in ljubezni do svoje nebeške Matere. In kako težko de misijonarju, da ne more vsem ustreči, kajti kje vzeti toliko škapulirjev?

Ne bi li hotel kedo blagih čitateljev ali čitateljic z nabavo škapulirjev pospeševati češčenje Matere Božje med zamorci? Kdor želi napraviti vsaj 50 škapulirjev, naj piše družbi sv. Petra Klaverja za afrik. misijone v Ljubljani, Pred škofijo št. 8, nakar mu ista pošlje na platno tiskane podobice Karmelske Matere Božje in ob enem prevzame pošiljatev škapulirjev afrikanskim misijonarjem.

mirnega značaja ter ud tukajšnje mlad. Marijine družbe.

Razne politične vesti.

V seji državne zbornice v sredo in v petek preteklega tedna se je vršila razprava glede odprave izjemnih sodišč za nevojaško prebivalstvo in da se zopet uvedejo porotna sodišča. Zbornica je enoglasno sprejela predlogo, da se cesarske naredbi z odpravi porotnih sodišč in o podrejenju nevojaškega prebivalstva pod vojaška sodišča ne potrdijo. Vlada je že izdala naredbo, da so zopet upostavljena porotna sodišča in da se razveljavljajo odredbe, po katerih so povsod vojaška sodišča sodila nevojaško prebivalstvo. Ker v četrtek ni bilo zbornične seje, je zborovalo več odsekov, kot justični, ustavni, finančni, poljedelski, proračunski in odseki za socialno zavarovanje, za državne uslužbenice, katerim se naj zvišajo draginjske doklade in odsek za ljudsko prehrano. V ustavnem odseku se je vršila razprava v preustroju avstrijske ustave. V ta namen bi se naj ustvaril državni svet, ki bi bil sestavljen iz 20—25 članov in bi sestojal iz politikov, članov obeh zbornic, zastopnikov znanosti, industrije in kmetijstva. Nemci, pa tudi Slovani se izrekajo večinoma zoper ustanovitev državnega sveta. V petkovi seji se je tudi vršila razprava o ljudski prehrani. V tej seji je med drugimi tudi govoril minister za ljudsko prehrano pl. Höfer, ki je naglašal, da je bila vsled nepovoljne lanske letine prehrana prebivalstva zelo otežkočena. Vlada si bo po možnosti prizadevala, da kolikor le mogoče omeji, oziroma zmanjša rekviriranje klavne živine. V tej seji je izmed slovenskih poslancev govoril poslanec Brenčič. V torkovi seji, dne 10. julija se je pa zbornica bavila s takozvanim pooblastilnim zakonom, ali s pooblaščenjem na vladne odredbe na gospodarskem polju za časa vojske. V ti seji je obširno in prav lepo govoril vodja poljedelskega ministrstva vitez Ertl, ki je prav hvaleh kmetijski stan, rekoc: Že tretje leto se kmetijski stan trudi, da nam s svojim delom omogoči vstrajanje. Vedno težavnejše je ohraniti zemljo plodno. Vedno trše je delo onih, ki so ostali doma, ki imajo svojce na bojišču, delo žen, otrok in starčkov; njih delo je občudovanja vredno. Človek bi pokleknil, če tolikokrat sliši, kar v tej dobi, v tem trdem času storijo naše vrle kmetijske žene s trdim delom, s požrtvovalnostjo in z odvedjo. Kljub vsem težkočam, kljub sovražnemu, ki prihaja ali od nevedne ali zlobne strani, vstrajajo tam zunaj kmetje in izpolnjujejo svojo dolžnost napram državi in domovini. Te sadove dela, ki se jih često označuje kot vojne dobičke, to razbremenjevanje zemljiških knjig poznamo v poljedelskem ministrstvu in vemo prav dobro, da so to dobički za odplačevanje dolgov, da to niso sadovi, ki zorijo na drevju, ampak da se s tem oddaje glavica sama, da se mora žrtvovati imetje samo ter da bomo morali po vojski storiti vse potrebno, da ne bo zopet vse polno novih vknjiževanj. Zbornica je z večino glasov sprejela zakonsko predlogo. Ob koncu seje je poslanec dr. Benkovič stavil predlog zaradi škode, katero je potres povzročil v brežiškem okraju.

V Avstriji stojimo skorogotovo pred velikimi političnimi spremembami. Vedno bolj se množijo glasovi, da se delajo načrti za samoupravo narodov. Imamo opravičeno upanje, da bo tudi nam Jugoslovanom kmalu izšlo solnce svobode in enakopravnosti.

Hrvatski sabor se sestane danes, dne 12. julija. V razpravo pride finančna nagodba z Ogrsko in predlog pravašev za uvedbo splošne, enake in tajne volilne pravice.

V Nemčiji se pripravlja velik notranji preobrat. Dosedaj Nemčija se ni imela vlade, ki bi bila sestavljena iz večine državnega zbora, temveč cesar je imenoval državnega kancelarja, ki je bil gospodar v vseh ministrstvih, kjer so mu bili kot pomagači podrejeni razni državni tajniki. V tem oziru je Nemčija daleč zaostala za evropskimi državami ter je bila precej podobna Rusiji. Sedaj pa je demokratični val, ki gre skozi Evropo, zgrabil tudi nemški parlament. Katoliški centrum se je zvezal s socialnimi demokrati in z liberalci v politično zvezo, ki zahteva parlamentarno vlado, splošno in enako volilno pravico za Prusijo in ob-

enem tudi, da se vlada izjavi za takozvani odpovedni mir, to je za mir brez zemeljskih pridobitev in brez odškodnin. Dosedaj se politični položaj v Nemčiji še ni razjasnil. Če ostane zveza centra s socialisti in liberalci trdna, bo zmaga la in s tem bo odstranjena vodilna ovira na poti do miru.

Kitajska je bila zopet in sicer le malo časa cesarstvo. Cesar Hum-Tung se je moral te dni odpovedati prestolu, ker se je večina države dvignila proti njemu in je zahtevala ljudovlado. Cesarju sovražna armada je zasedla glavno mesto Peking. Sedaj je Kitajska zopet ljudovlada.

Na bojiščih

Od 2. do 6. julija je bil na ruski fronti mor. Dne 6. julija pa se je bitka razvnela do skrajne sile. Ruska armada se je navalila z ogromno silo — do 400.000 mož — na naše postojanke južno od Dnjestra, t. j. pri mestu Stanislav. Severozahodno od Stanislava je od 6. do 8. julija divjala silna bitka. Rusom, ki so bili v ogromni premoči, se je posrečilo, da so ob železnici, ki vodi iz Stanislava v mesto Kaluš, prodrli v širini 15 km 12 km naprej. Naši so si poiskali ugodnejše postojanke onstran reke Lukve (ki se pri Haliču izliva v Dnjestr). Naše črte Rusi niso mogli prebiti, ker so jim junaške hrvaške čete še pravočasno zastavile pot. Rusi so imeli ogromne izgube. V našem ognju so bile, kakor pravi poročilo iz vojno-tiskovnega stana, uničene štiri ruske divije. Bitka se še nadaljuje. Boj se je raztegnil tudi na ozemlje južno od Stanislava, kjer skušajo Rusi pri prelazu Jablonica udreti na Ogrsko. Hudi boji so bili tudi v južnem kotu Bukovine, kjer pa so naši Ruse pri Kirlibabi potisnili nekoliko nazaj. Vzhodno od Lvova, t. j. med mestom Brzezany in Zborov, se sicer boji nadaljujejo, a položaj se ni spremenil.

Na rumunskem bojišču so se armade začele živahneje gibati. Od izliva Sereta v Donavo do moldavskega gorovja je otvorila sovražna artilerija močan artilerijski ogenj. V moldavskem gorovju spopadi infanterije.

Na italijanski fronti nič posebnega. Tudi na drugih bojiščih nobenih sprememb.

Tedenske novice.

Mirovno romanje na Velehrad. K svetovnoznane mu svetišču Velehrad na Moravskem je na praznik sv. Cirila in Metoda poromalo nad 30.000 vernih Čehov iz Moravskega in Češkega, da izprosijo od Boga skorajšnji in toližželjeni mir. Katoliško-narodni poslanci Stojan, Šramek, Šamalík, Voloušek in Navratil so v svojih nagovorih na vernike povdarjali, kako vneto se naš sv. Oče Benedikt XV. in cesar Karel I. trudita za mir. Cesarju se je poslala udanostna brzjavka, v kateri se mu izraža zahvala za njegovo mirovno stremljenje in se ga prosi, naj deluje na to, da se doseže za našo domovino čimprej ljubi mir.

Duhovniška vest. Župnijo Zavrč dobi vlč. g. Anton Podvinski, župnik na Remšniku.

Duhovniški zaslužni križec II. razreda na belordecem traku je dobil vlč. g. Peter Štefan, profesor I. razreda na vojaški višji realki v Mariboru. Čestitamo!

Odiikovani slovenski vojni kurat. Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belordecem traku z meči je dobil vojni kurat 26. strel. p. Ivan Bogovič pri prost. strel. bat. Maribor št. IV. Čestitamo!

Kurat v mariborski kaznilnici. Vodja pravosodnega ministrstva je prestavil kurata moške kaznilnice v Gradiški g. Franca Tomsig (začasno v Gradcu) v moško kaznilnico v Maribor.

Čehoslovenska brigada pri Zborovu. Češka Zveza avstrijskega državnega zbora je dobila dne 6. julija od uradne strani poročilo, da čehoslovenska brigada, o kateri so izza bitke pri Zborovu, dne 1. julija nemški listi toliko in s takim zabavljanjem in zgražanjem poročali, ni sestavljena iz Čehov, ki so se prej vojskovali na avstrijski strani, pa potem prešli k sovražniku ali pa so v ruskem vjetništvu, marveč iz Čehov in Slovkov, kateri so že pred vojsko stalno prebivali v Rusiji in so si tam pridobili rusko državljanstvo.

Pomiloščenja. Po cesarjevi milosti je bilo zadnji teden izpuščenih iz ječ več tisoč političnih

kaznjencev vseh avstrijskih narodnosti. Med izpuščenimi je tudi slovenski poslanec Grafenauer, kateri je dospel dne 6. julija v državni zbor, kjer so ga slovanski poslanci prav pristržno sprejeli. Sedaj je tudi prišlo na dan, zakaj je bil Grafenauer obsojen. Nek krčmar je trdil, da je Grafenauer nekega dne izjavil, da je Rusija velika država in da ima več žita kot mi. Neko žensko, ki je hotela plačati sv. mašo za padlim bratom, je tolažil s tem, da ji je rekel: Matevž (brat) ni mrtev, bil je razborit človek, sam je šel na ono stran in bi bil neumen, če bi zopet semkaj prišel, tam je boljši nego tukaj zemlja in dol.« Grafenauerju se je tudi očitalo, da je rekel, da ni nič hudega, ako je kako dekle preprijazno z Rusom. Celo nemški listi se čudijo, kako ga je moglo vojaško sodišče radi takih besed obsoditi na pet let ječe. Tudi vsi drugi zaprti poslanci so že, oziroma bodo izpuščeni. Med pomiloščenimi je tudi veliko število Nemcev. Radi tega je čudno, kako so mogli nemški nacionalci radi pomiloščenja Slovanov zagnati tak krik in vik. V svojem zagriženem sovraštvu proti Slovanom bi ti ljudje najbrže radi videli, da bi se nemške obsojence izpuščilo, Slovanov pa še več vtaknilo v ječe. Saj je eden izmed nemških radikalcev v državnem zboru zaklical: »Še premalo je bilo obešenih.« »Štajerc« je istega mišljenja ter je Grafenauerja kar pristeval med veleizdajalce ter mu je že okoli vratu metal vešalsko vrv. Sedaj se je pa povspel nekoliko nad vislice ter je o priliki pomiloščenja zapisal velikodušne besede: »Tudi mi jim odpustimo, ako bodo z nami delovali.« Taka velikodušnost ljudi z rabeljskim mišljenjem je neumestna, ker je hinavska, in zato jo odklanja vsak poštenjak. Odkloniti pa jo mora tudi »zategadelj«, ker je pogoj ki ga »Štajerc« zahteva: »Ako bodo z nami delovali«, neizpolnjiv za vsakogar, ki ljubi svoj narod, pa tudi ljubi pravico, čast in poštenje.

Cesar odlikoval slovenskega junaka. Iz Št. Lovrenca pod Prožinom pri Celju se nam piše: Naš vrli občan Avgust Žohar, sedaj četovodja pri topničarskem polku št. 22, stoji že od začetka laške vojne na bojne polju. Za zasluge je bil odlikovan dne 16. maja s srebrno svetinjo 2. razreda. Dne 10., 18. in 19. junija je napadal Lah zopet našo bojno črto pri Asiagu. V najhujšem sovražnem ognju in napadu, ko je primanjkovalo častnikov, je prevzel Žohar poveljstvo dveh topov in dasiravno so sovražne krogle padale pred njim in za njim, je vodil ogenj naših topov hladnokrvno tako dolgo, da se je moral sovražnik zopet umakniti. Za zasluge je bil zopet odlikovan s srebrno svetinjo I. razreda, katero mu je presvitli cesar Karel sam pripel lastnoručno dne 26. junija na prsa.

Celjska gimnazija. Na tukajšnji višji gimnaziji je napravilo letos 5 osmošolcev (3 Slovenci in 2 Nemca) in ena hospitantinja zrelostni izpit, ki se je vršil dne 30. junija, in sicer so napravili: Bergmann Maks (Celje), Kolman Vincenc (Št. Vid na Planini), Leber Ivan (Dramlje), Mak Ivan (Celje), Wundsam Faust (Celje) in Burgstaller Ada (Trst). — Med šolskim letom je napravilo maturo 11 gg. abiturientov-Slovencev, ki so morali odriniti k vojakom.

Gospodarske novice.

Koliko sena se sme porabiti za domačo živino. Cesar-ka namestnija je odredila, da se sme za živino porabiti na dan za čas paše: za veliko živino 4 kg, za mlado do 2 let, ovce in koze 1 kg, za konje 5 kg; pri popolni suhi krmi pa za veliko živino in konje 10 kg, za mlado živino, ter ovce in koze 3 kg sena in slame, in sicer mešanice, ki je sestavljena iz treh četrtink sena in ene četrtinke slame. Za steljo je namestnija odredila, da se sme porabiti za veliko živino 3 kg, za mlado do dveh let 2 kg, za ovce, koze in svinje 1 kg, za konje pri kmetu 2 kg, za druge konje 1 kg. Ta naredba je zelo čudna in sveleči, da naši uradniki še do danes ne poznajo položaja in potreb na kmetih. Prvič so predpisane množine sena in slame daleč premajhne, drugič kmet itak sam skrbno varčuje z zalogami, da bo shajal čez zimo, in tretjič nima na kmetih nihče časa, da bi mogel krmo sproti tehtati. Priporočali bi namestniji, naj raje pravočasno skrbi, da se ne bo od kmeta zopet zahtevali več sena, kakor ga ima, in da se rekvirirano seno ne bo pokvarilo. Ob enem bi naj višji politični uradniki raje poskrbeli, da bi vojaški poveljniki

bolj dajali kmetom, kmetским sinovom in viničarjem dopust, da bi mogli travnike pokositi in spraviti seno in slamo pod streho. Mnogo kmetških travnikov je še nepokošenih samo radi pomanjkanja delavskih moči, a na dopust se mnogi črnovojniki kljub opetovanim odredbam višjih vojaških oblasti ne pustijo.

Domobranski minister o žetvenih dopustih. Podmaršal Czapp je v soboto glede dopustov za žetev izjavil, da se vojna uprava zaveda velike važnosti teh dopustov. Enostavna prošnja pri raportu zadostuje. Poleg daljših dopustov se dajejo tudi krajši. V prvi vrsti imajo pravico do dopustov oni vojaki, ki še sploh niso bili na dopustu, oziroma ki so najdalje v vojni; med njimi zopet predvsem družinski očetje, potem sinovi vdov in onemoglih staršev, konečno 45letni in starejši vojaki, če več kot leto dni služijo v območju armade. Ako dopušča položaj, je dajati tudi vojakom v bojni črti poljedelske dopuste. Pri vseh četah, ki se nahajajo na fronti, smejo komandanti poslati 10% na dopust, pri etapnih četah še več. Vojne oblasti so organizirale sedaj tudi posebne žetvene marškompanije. To so čete, ki so sicer pripravljene za odhod na bojišče, ki pa se jih, dokler niso na fronti nujno potrebne, pošilja v kraj, da pomagajo na polju. Minister je konečno poudarjal, da je treba v žetvenem času vsakega vojaka, ki ni neobhodno potreben, poslati na dele domov.

Tatvina na polju se neverjetno množijo. Ljudje po noči kradejo sedaj posebno požeti ječmen v snopih ali pa režejo klasje. Zlasti okrog Maribora se je pripetilo že nešteto takih slučajev, ki so deloma naznanjeni sodniji; vsega pa ljudje niti ne ovadijo, ker se bojijo potov k oblastvom. Resno bo treba misliti na to, da se tatvine na polju preprečijo. Oškodovancem svetujemo, naj vsak tak slučaj naznanijo orožništvu in tudi žetvenemu komisarju, da se bodo te tatvine upoštevale pri bodočem rekviriranju žita!

Cene za rekvirirano žito. Ker se za letošnje žito niso določene najvišje cene, bo žitnoprometni zavod plačeval oddano žito po lanskih cenah. Ker bodo cene za letošnje žito višje kot lansko leto, se bo pozneje razlika med cenami vsakemu povrnila.

Cene za zgodnji krompir. C. kr. osrednja komisija za presojevanje cen je z veljavnostjo od 16. t. m. dalje določila ceno, po kateri naj se ravnava avstrijski pridelovalci pri prodaji zdravega, primerne suhega, neprstenelega zgodnjega krompirja letošnjega pridelka brez poganjkov, in sicer za rožičasti krompir na 60 K za ostale vrste pa na 30 K za metrski stot (100 kg). Od omenjenega dne dalje ne velja več 13. junija t. l. določena cena 46 K.

Račun za ajdo. Kmet iz Kamnice pri Mariboru nam poroča: Lansko leto sem kupil semenske ajde za 30 K. Oraču sem dal 30 K, zanjice so me stale 14 K. Torej so me stali 3 merniki ajde, katere sem pridelal, v denarju 74 K. Moje delo še niti ni vračunjeno. Za rekvirirano ajdo (40 kg) sem dobil 11 K, ostalo mi je je približno dva mernika, katero sem dal na mlin, ker mi je drugih živil primanjkovalo. Obljubilo se mi je, da bom za oddanih 40 kg ajde dobil potrebno seme nazaj. A dobil nisem nič, tako da leži sedaj moja njiva v neposredni mariborski okolici neobsejana.

Mlatilnice. Občinski žetveni komisariji so dobili naročilo, da morajo okrajnemu žetvenemu komisarju poročati, koliko mlatilnic in kake vrste ter koliko vitljev je v občini. Ako primanjkuje mlatilnic, naj žetveni komisariji takoj vložijo prošnjo, da okrajni žetveni komisar preskrbi pri vladi potrebno število mlatilnic. Vlada bo baje za take občine preskrbela mlatilnice.

Sladker za vkuvanje sadja. Glavarstva so dobila večje množine kristalnega sladkorja za vkuhanje sadja. Mariborsko glavarstvo je dobilo n. pr. 3 vagone takega sladkorja, ki se že razdeljuje. Prošnje se morajo poslati po občini na glavarstvo (prehranjevalni oddelek). V prošnji se mora navesti koliko sadja namerava prošnjnik vkuhati, koliko kilogramov sladkorja bo rabil v to svrhu, koliko sadnega drevja ima, oziroma kje bo dobil sadje za vkuhanje. Občina mora potrditi resničnost teh podatkov. Za mariborski okraj je prehranjevalni oddelek okrajnega glavarstva v Edmund-Schmidovi ulici št. 8, II. nadstropje, za mesto Maribor pa v hiši Rotovski trg št. 6. Čudimo se le, da se je za mesto Maribor odkazalo celo toliko sladkorja kot za ves mariborski politični okraj. Vsak otrok lahko preračuni, da ima cel

okraj neprimerno več sadja kakor mesto in da je število prebivalstva v kmetijskih občinah trikrat večje kot v mestu. Ljudje v mestu si lahko v trgovinah kupijo vkuhanu sadje, na deželi pa je to nemogoče. Čudimo se, da je glavarstvo odnehalo in je od 6 vagonov sladkorja ki ga je došlo za vse ozemlje mariborskega glavarstva in mesta, odstopilo kar 3 vagone mestu. Malo bolj bi se pa že lahko branilo koristi kmetijskega prebivalstva!

Čemu tako nadzorovanje? Kadar prevzemna komisija ceni živino, stoji krog cenilcev cela suma mestnih mesarjev, ki nadzorujejo, da se kmetijska živina ne bi »preddrago« cenila. Takega nadzorovanja ni treba. Kaj bi pa oblast rekla, če bi se kmetije pošteno skregali, ako se jim zdi, da se je živina previsoko cenila? Nepoklicani mesarji in mešetarji nimajo pri cenitvi živine prav nič opraviti, še manj pa kaj vplivati na določevanje cen.

Pomanjkanje vrvi iz prediva postaja zelo veliko. Vrvica, ki je stala poprej 60 v, stane sedaj 2 do 4 K. Ščasoma pa jih sploh za noben denar ne bo več dobiti. Kmetije se pritožujejo, da morajo pri oddaji živine dati z živino vred tudi vrvi, katerih ne dobijo več nazaj. Vojaki in mesarski vajenci potem kmetove vrvi poljubno prodajajo. Če bo šlo tako naprej, bodo morali kmetije oviti okrog rogov rekvirirane živine srebro ali kak nadomestek za vrvi. Živinska vnovčevalnica naj bi naročila mesarjem in vojaštvu, naj pri vsakem prevzemanju prinesejo vsaj stare vrvi s seboj, da bo lahko dobil kmet svoje vrvi nazaj.

Barantija s krušnimi kartami. V Mariboru so prišli na sled obširni barantiji s krušnimi kartami. Neznana oseba si je znala na nedovoljen način prilastiti večjo množino krušnih kart, na katere je pritiskala ponarejene občinske pečate občine Rošpoh in drugih. Deset takih kart je prodajala po 1 K. Oblast je odredila strogo preiskavo.

Najvišje cene za borovnice. Vlada je tudi letos določila za borovnice najvišje cene in sicer za liter 96 v, dočim je znašala v lanskem letu najvišja cena za borovnice samo 50 v.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo v pretekli dobi popraševanje po hmelju zelo malenkostno. Cene za tuj hmelj so se gibale med 80—105 K za 50 kilogramov. Poprodalo oziroma pokupilo se je tudi nekaj bal hmelja iz leta 1915 za ceno 40—45 K za 50 kilogramov. Hmeljskim nasadom na Češkem je pomanjkanje mokrote močno škodovalo in je hmelj v rasti precej zaostal. V Savinjski dolini je stanje hmeljskih nasadov dokaj ugodno, toda kaj pomaga, če je cena za hmelj tako nizka, da se pridelovalni stroški ne povrnejo.

Vprašanja in odgovori.

Zavoljo samonemških uradnih dopisov. Župan iz laškega okraja nam piše: Kaj naj stori občinski urad, ako pride od c. kr. okrajnega glavarstva samonemški dopis — in to se v zadnjem času pogostokrat zgodi — s pozivom, da ga ljudstvu objavimo. Ali ga naj vrnemo? Ali ga naj predstavimo v slovenščino, pri čemer nam gre vedno mnogo časa v izgubo? Ali ga naj v nemščini ljudstvu objavimo, da se bo potem videlo, kak uspeh imajo samonemški razglasi? Raztolmačite nam to uganko! — Odgovor: Ker neslovenskega dopisa ljudstvo ne razume, ga kratkomalo vrnite uradu, ki ga je poslal, ter zahtevajte, naj Vam pošlje slovenski dopis, da ga bo ljudstvo razumelo. Saj pri celjskem okrajnem glavarstvu menda vedo, da v Vaši občini ni nobenega Nemca.

Zavoljo škode po divjačini. Iz slovenjegraškega okraja se nam piše: Meni je napravil zajec pozimi veliko škodo, sedaj pa lisica. Odnese mi je že 9 kokoši. Kaj naj storim in kam se naj pritožim? — Odgovor: Pojdite k županu in zahtevajte, naj Vam občinska komisija ceni škodo, ki jo je napravil zajec. Lovski zakupnik Vam mora povrniti storjeno škodo. Ako noče, se pritožite na okrajno glavarstvo. Glede škode, ki jo napravi lisica, ne morete od zakupnika zahtevati odškodnine, pač pa lahko zahtevate, da jo mora ubiti, ali pa jo Vi sami ubijete.

Razne novice.

30 slovenskih rudarjev ponesrečenih. V premogovniku Hasting v ameriški državi Kolorado je izbruhnil požar in je prišlo do velikih razstrelb. Ponesrečilo je 120 rudarjev med temi 30 Slovencev, doma iz Kranjskega.

Požar uničil dunajsko cerkev servitov. Dne 8. julija je v 9. okraju na Dunaju zgorela cerkev redovnikov-servitov. Ostala sta samo oba glavna zvonika in cerkvena ladja. Zgorelo je tudi sosedno župnišče. Posrečilo se je rešiti skoro vse, kar je v umetniškem oziru dragoceno, kot oltarje, slike, itd. Cerkev je bila zgrajena leta 1680. O požaru je cesarju poročal notranji minister, ki je bil navzoč pri požaru.

Dopisi.

Maribor. Na našem trgu se dan za dnem dogaja, da mestni stražniki in žandarji primejo kako kmetico ali viničarko, ker za vinar dražje prodaja zelenjavo in druge pridelke, kakor je mestna najvišja cena. Na trgu kar mrgoli oseb, ki ovajajo kmetijske prodajalce. Svetujemo našim ljudem, da se na uradnem ceniku, ki je nabit na trgu, prepričajo, kake so cene. Sicer pa bi o teh cenah, ki jih baje nastavljata znani dr. Valentinčič in kranjski rojak Strlé, bilo dobro spregovoriti resno besedo. Cene se namreč skoro vsak dan in zelo čudno spreminjajo.

Sv. Peter pri Mariboru. Dosti smo molili in prosili za dež. Naši šolarji so imeli v sredo dne 27. junija popoldne procesijo na Goro in tam litanje z blagoslovom ter so prosili za dež. Res smo ga dobili v soboto in v nedeljo 1. julija je začelo po rani sv. maši prav močno deževati. Srečni in Bogu hvaležni smo bili. Pa kar naenkrat se zabliska in poče in že je bilo celo poslopje Jožefe Črnko v plamenu. Posestnica je se bila na potu od sv. maše. Zgorela ji je vse, živina, pohištvo, obleka in denar. Do tal je zgorela prijazna hišica. Zefa je rešila le to, kar je imela na sebi. — Pa zabliska se drugokrat in strela udara v hleve posestnika Laha v Štiblani. Vnelo se poslopje ni, a ubilo mu je lepo telico. — Čuje se, da je tretjokrat udarila strela v neko hišo na Lozanjščaku v Šmarječki župniji.

Št. Ilj v Slov. gor. Naše Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 15. julija po večernicah v Slov. Domu Ciril-Methodovo slavnost. Na vspredu dve igri, petje in deklamacije. Čisti dobiček je namenjen za vojaško dobrotelne namene. Domačini in sosedje, pridite!

Sv. Trojica v Haložah. Redko slovesnost bomo imeli v nedeljo, dne 22. julija. Naš prečast. g. župnik o. Lenart Vavpotič bo obhajal 25 letnico mašništva. Pridigal mu bo g. župnik Vid Janžekovič iz Svečine, ki mu je govoril pred 25 leti pri prvi daritvi sv. maše. Priljubljen g. srebrnomašnik je za našo župnijo, za vse štiri cerkve veliko storil in tudi farovž prenovil, po pravici se tedaj farani te slovesnosti posebno veselimo, mu iskreno častitamo: Še na mnoga leta in še čez zlato sv. mašo!

Sv. Križ pri Slatini. Posojilnica v Slatini pri Sv. Križu vabi na letni občni zbor v nedeljo dne 22. julija 1917 popoldne ob 3. uri v Društvenem domu z običajnim vspreodom. Ako bo ta zbor nesklepčen, vrši se isti pol ure pozneje. Načelstvo. 552

Velenje. Okrožni zdravnik dr. Podlesnik se je vrnil in ordinira zopet vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne ter izvzemši nedelje in praznike, od 2. do 3. ure popoldne.

Trbovlje. Preteklo nedeljo, dne 8. julija je imel naš »Orel« občni zbor. Mladina se je zbrala prav mnogoštevilno, kar je znamenje, da naše društveno in mladinsko gibanje tudi v vojnem času ni zamrlo. Kot slavnostnega govornika smo pozdravili v svoji sredi voditelja slovenskoštajerske društvene in mladinske organizacije vlč. g. profesorja Jos. H o h n j e c a iz Maribora. Govornik je z znano govorniško spretnostjo očrtal cilje naših organizacij in je žel za svoja izvajanja vseobčo zahvalo. Za predsednika »Orlu« je bil zopet izvoljen duh. svetnik župnik Fr. Časl; izbran je bil zopet star odbor. Meseca avgusta bo naš »Orel«, ki je za tukajšnji kraj velike važnosti, obhajal svojo desetletnico.

Brežice. Komisija za preizkuševanje cen je določila vinu dosedanje letine te-le cene: Namizna vina 2 K 80 v. do 3 K 80 v., sortirana K 3-80 in višje. Cene veljajo od nakladalne postaje.

Dobje. Dne 15. t. m. na škapulirsko nedeljo po večernicah uprizori kal. slov. izobraževalno društvo dve igri in sicer: »Otrok Marijin« in »Pri gospodi«. Čisti dobiček je do polovice namenjen Rdečemu križu. Prijatelji povabljeni!

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 11. julija.

Vzhodno bojišče.

V Karpatih se nadaljuje živahnije vojnodelovanje.

Južno od Dnjestra se je gibanje zavezniških čet izvršilo, ne da bi ga sovražnik kaj motil.

Sicer pa nič posebnega.

Italijansko bojišče.

Ob Soči postaja sovražni topovski ogenj mestoma vedno močnejši.

Albansko bojišče.

Nespremenjeno.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 11. julija.

Na francoskem bojišču so Nemci ob reki Iser dosegli znaten uspeh. Vrgli so Angleže čez reko in vjeli 1250 mož, med njimi 27 častnikov. Angleži so imeli velike izgube. Sicer na zahodu nič posebnega.

Na ruski fronti od Vzhodnega do Črnega morja razun premikanja naših čet južno od Dnjestra nobenih večjih vojnih dogodkov.

Na macedonskem bojišču je angleška artilerija v nižavi reke Strume vžgala več tamošnjih sel.

Na eni višini 18.000 mrtvih Rusov.

Poročevalec lista »Lokalanzeiger« na ruskem bojišču poroča, da so Rusi od 1. do 8. julija izgubili v Galiciji četrtilijona mož. Samo na višini Lisonja pri Stanislavu so našli 18.000 mrtvih.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 10. julija.

Precej živahen artilerijski ogenj ob Červeni steni in na Dobrempolju ter južno od Dojrana. Ob spodnji Strumi pri vaseh Ormanli, Khamila in Eni Mahle so sprednje bolgarske čete razpršile angleške poizvedovalne oddelke. — Na rumunski fronti pri Tulcei zmerni artilerijski in infanterijski ogenj. Pri Somovi, zahodno od mesteca Isaccea so skusali sovražni oddelki s čolni priti na stran Donave, a so bili po našem ognju pregnani.

Nova vlada v Nemčiji?

Poročila iz Berolina javljajo, da je stališče nemškega državnega kancelarja Bethmann-Hollwega zelo omajano. Kot njegovi nasledniki se imenujejo minister za prehrano Mihaelis bavarski ministrski predsednik grof Hertling in grof Bernstorff, bivši nemški poslanik v Vašingtonu. Cesar Viljem je pozval prestolonaslednika s fronte v Berolin, da se posvetuje z njim o svojih korakih glede rešitve zamotanega političnega položaja.

Listnica uredništva.

Dornova: Ako ima dotična ženska priče, da ji je dal uradnik klofuto, naj ga takoj toži. — Činšat: Hvala! Lepo sestavljeno, a žal nimamo prostora. — Zbigovci: Napravite prošnjo na okrajno glavarstvo. — Franciška Cobal, Sv. Andraž pri Velenju: Smo vseli na znanje, da ne prodajate tobaka dražje, kakor so uradnodoločene cene. — Radi pomanjkanja prostora smo morali izpustiti tokrat ne samo vse inserate, ampak tudi več drugega gradiva, n. pr. nekatere »žrtve za udomovino«, več dopisov i. t. d. Prihodnja številka »Slov. Gospodarja« bo skorogotovo izšla zopet na 8. straneh.

Lotarijske številke.

Gradec, dne 4. julija 1917. 5 28 43 14 82
Lina, dne 7. julija 1917. 12 51 60 61 66

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne
predmete, osobito vojne spomine.